

Lozanna müqaviləsi (1923)

Vikipediya, azad ensiklopediya

Bu məqalənin bəzi məlumatlarının mənbəsi göstərilməmişdir.

Daha ətraflı məlumat üçün [məqalənin müzakirə səhifəsinə](#) baxa və məqaləyə uyğun formada [mənbələr əlavə edib](#) Vikipediyanı zənginləşdirə bilərsiniz.

Bu məqaləni vikiləşdirmək lazımdır.

Lütfən, məqaləni [ümumvikipediya](#) və [redaktə qaydalarına](#) uyğun şəkildə tərtib edin.

Lozanna müqaviləsi — 1923-cü il iyulun 24-də Türkiyə ilə Qərb dövlətləri arasında imzalanan müqavilə. Türkiyənin indiki sərhədlərini, regiondakı statusunu müəyyən edən bu müqavilə tarixin sonrakı mərhələlərində baş verəcək bir çox hadisə üçün də platforma rolunu oynadı. Birinci dünya müharibəsini məğlub bitirənlər arasında olan Osmanlı Türkiyəsi faktiki olaraq suverenliyini itirmişdi. 1920-ci ildə Yunanıstanın təkidi ilə imzalanmış Sevr müqaviləsinə əsasən, Osmanlı dövlətinin qəti sərhədləri, orduya malik olmaq hüququ və Aralıq dənizindəki adalara olan iddiası ləğv edilmişdi. Amma Yunanıstandan başqa, heç bir dövlətin müqavilənin şərtlərini tanıması "Lozanna" konfransının çağırılmasına səbəb oldu. 8 ay davam edən mübahisələrdən sonra nəhayət 1923-cü il iyulun 24-də tarixi "Lozanna" müqaviləsi bağlandı. Bununla, yüz illərlə davam edən türk-yunan ixtilafı qismən həllini tapdı və iki dövlət arasındakı sərhəd dəqiqləşdirildi. Egey dənizindəki xırda adalar bölüşdürüldü. Bir milyona yaxın yunan Türkiyədən Yunanıstana, 500 min türk isə Yunanıstandan Anadoluya köç etdi. Lozanna razılaşması faktiki olaraq Türkiyəni Dardanel və Bosfor boğazlarındakı haqlarından məhrum etdi. Türkiyə bu qiymətli keçidlər üzərindəki haqlarını bir də 1936-cı ildə imzalanmış "Montrö" sazişi ilə geri ala bildi. "Lozanna" müqaviləsi həm də Osmanlı sərhədləri daxilində yaşayan erməni və yəhudilərin statusunu müəyyən etdi. Bu milli azlıqlar tam hüquqlu Türkiyə vətəndaşı elan edildi. Amma Lozannada həllini tapmayan nüanslar da oldu. İraqla Türkiyə sərhəddindəki Mosul vilayətinin statusunun qeyri-müəyyən qalması, Kipr məsələsində razılığın əldə edilməməsi, sonradan regionda ciddi münaqişələrin formalaşmasına gətirib çıxardı.

Lozanna müqaviləsi

İmzalanma tarixi	<u>24 iyul 1923</u>
İmzalanma yeri	<u>Lozanna</u>
Dili	<u>fransız dili</u>

[Wikianbarda əlaqəli mediafayllar](#)

Birinci Dünya müharibəsi							
Daxili cəbhələr							
Əməliyyatlar	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 20%; text-align: center;"><u>Avropa</u></td> <td><u>Balkan</u> (Serbiya əməliyyatı) · <u>Qərb cəbhəsi</u> · <u>Şərq cəbhəsi</u> · <u>İtalya cəbhəsi</u></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;"><u>Orta Şərq</u></td> <td><u>Gelibolu</u> · <u>Sinay və Fələstin</u> · <u>Qafqaz</u> · <u>İran</u> · <u>Mesopotamiya</u> · <u>Cənubi Ərəbistan</u></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;"><u>Afrika</u></td> <td><u>Cənub-Qərb</u> · <u>Şərq</u> · <u>Kamerun</u> · <u>Toqolənd</u> · <u>Şimal</u></td> </tr> </table>	<u>Avropa</u>	<u>Balkan</u> (Serbiya əməliyyatı) · <u>Qərb cəbhəsi</u> · <u>Şərq cəbhəsi</u> · <u>İtalya cəbhəsi</u>	<u>Orta Şərq</u>	<u>Gelibolu</u> · <u>Sinay və Fələstin</u> · <u>Qafqaz</u> · <u>İran</u> · <u>Mesopotamiya</u> · <u>Cənubi Ərəbistan</u>	<u>Afrika</u>	<u>Cənub-Qərb</u> · <u>Şərq</u> · <u>Kamerun</u> · <u>Toqolənd</u> · <u>Şimal</u>
<u>Avropa</u>	<u>Balkan</u> (Serbiya əməliyyatı) · <u>Qərb cəbhəsi</u> · <u>Şərq cəbhəsi</u> · <u>İtalya cəbhəsi</u>						
<u>Orta Şərq</u>	<u>Gelibolu</u> · <u>Sinay və Fələstin</u> · <u>Qafqaz</u> · <u>İran</u> · <u>Mesopotamiya</u> · <u>Cənubi Ərəbistan</u>						
<u>Afrika</u>	<u>Cənub-Qərb</u> · <u>Şərq</u> · <u>Kamerun</u> · <u>Toqolənd</u> · <u>Şimal</u>						

	<u>Asiya və Sakit okean</u>	<u>Sindao</u> · <u>Alman Samoası</u> · <u>Alman Yeni Qvineyası</u>
	<u>Dənizdə</u>	<u>Şimali Atlantika U-boat kampaniyası</u> · <u>Aralıq</u> · <u>Şimal dənizi</u> · <u>Baltik</u> <u>Hind, Sakit və Şimali Atlantika okeanları</u> (<u>Papeete</u> · <u>Madras</u> · <u>Penang</u> · <u>Cocos</u> · <u>Coronel</u> · <u>Foklend adaları</u> · <u>Mas-a-Tiyerra</u>)
Əsas iştirakçılar	<u>Antanta qüvvələri</u>	<u>Belçika</u> · <u>Brazilya</u> · <u>Çin</u> · <u>Fransa</u> (<u>Fransa imperiyası</u>) · <u>Yunanıstan</u> · <u>İtalya</u> · <u>Yaponiya</u> · <u>Çernoqoriya</u> · <u>Portuqaliya imperiyası</u> · <u>Rumıniya</u> · <u>Rusiya</u> (<u>Rusiya İmperiyası</u> · <u>Rusiya Respublikası</u>) · <u>Serbiya</u> · <u>Birləşmiş Krallıq</u> (<u>Britaniya İmperiyası</u>) · <u>ABŞ</u>
	<u>Dörtlər ittifaqı</u>	<u>Almaniya</u> · <u>Avstriya-Macarıstan</u> · <u>Osmanlı İmperiyası</u> · <u>Bolqarıstan</u>
Xronologiya	<u>Müharibədən əvvəlki münaqişələr</u>	<u>Afrikanın kolonial bölünməsi</u> (1880–1914) · <u>Rus-yapon müharibəsi</u> (1905) · <u>Birinci Mərakeş böhranı</u> (1905–06) · <u>İkinci Mərakeş böhranı</u> (1911) · <u>İtaliya-Osmanlı müharibəsi</u> (1911–12) · <u>Fransanın Mərakeşi işğalı</u> (1911–12) · <u>Birinci Balkan müharibəsi</u> (1912–13) · <u>İkinci Balkan müharibəsi</u> (1913)
	<u>Başlanğıcı</u>	<u>Səbəbləri</u> · <u>Sarayevo qətli</u> · <u>Sarayevoda serblərə qarşı iğtişaşlar</u> · <u>İyul böhranı</u>
	<u>1914, payız</u>	<u>Cəbhələr döyüşü</u> · <u>Ser döyüşü</u> · <u>Birinci Marna döyüşü</u> · <u>Sinqtao basqını</u> · <u>Tannenberq döyüşü</u> · <u>Qalisiya döyüşü</u> · <u>Birinci Mazuryan Gölləri döyüşü</u> · <u>Kolubara döyüşü</u> · <u>Sarıqamış döyüşü</u> · <u>Dənizə doğru yarış</u> · <u>Birinci İpr döyüşü</u>
	<u>1915</u>	<u>İkinci Mazuryan Gölləri döyüşü</u> · <u>İkinci İpr döyüşü</u> · <u>Çanaqqala müharibəsi</u> · <u>İkinci Artua döyüşü</u> · <u>İzonzo döyüşləri</u> · <u>Qorlize–Tarnuv hücumu</u> · <u>Böyük Geri Çəkilmə</u> · <u>İkinci Şampan döyüşü</u> · <u>Kosovo hücumu</u> · <u>Qut-ül Amarə mühasirəsi</u> · <u>Los döyüşü</u>
	<u>1916</u>	<u>Ərzurum hücumu</u> · <u>Verden döyüşü</u> · <u>Naroç əməliyyatı</u> · <u>Asiaqo döyüşü</u> · <u>Yutlandiya döyüşü</u> · <u>Somma döyüşü (ilk gün)</u> · <u>Brusilov hücumu</u> · <u>Baranoviçi hücumu</u> · <u>Romani döyüşü</u> · <u>Monastır döyüşü</u> · <u>Transilvaniya döyüşü</u>
	<u>1917</u>	<u>Bağdadın tutulması</u> · <u>Birinci Qəzzə döyüşü</u> · <u>Zimmermann Telegramı</u> · <u>İkinci Arras döyüşü</u> · <u>İkinci Ena döyüşü</u> · <u>Kerenski hücumu</u> · <u>Üçüncü İpr döyüşü</u> · <u>Mereşesti döyüşü</u> · <u>Kaporetto döyüşü</u> · <u>Birinci Monte Qrappa döyüşü</u> · <u>Cənubi Fələstin hücumu</u> · <u>Kembre döyüşü</u> · <u>Ərzincan atəşkəsi</u>
	<u>1918</u>	<u>Faustşlaq əməliyyatı</u> · <u>Brest-Litovsk sülh müqaviləsi</u> · <u>Yaz hücumu</u> · <u>Göyçay döyüşü</u> · <u>Salyan döyüşü</u> · <u>İkinci Pyave çayı döyüşü</u> · <u>İkinci Marna döyüşü</u> · <u>Bakı döyüşü</u> · <u>Yüz günlük hücum</u> · <u>Vardar hücumu</u> · <u>Meqiddo döyüşü</u> · <u>Üçüncü Transiordan hücumu</u> · <u>Myoz-Arçon döyüşü</u> · <u>Vittoriyo Veneto döyüşü</u> · <u>Hələb döyüşü</u> · <u>Saloniki müqaviləsi</u>

		<u>Mudros müqaviləsi</u> · <u>Vilyaa Giusti müqaviləsi</u> · <u>Almaniya ilə müqavilə</u>
	Digər münaqişələr	<u>Meksika inqilabı (1910–20)</u> · <u>Somalilend əməliyyatı (1910–20)</u> · <u>Livya müqavimək hərəkatı (1911–43)</u> · <u>Maritz üsyanı (1914–15)</u> · <u>Zayan müharibəsi (1914–21)</u> · <u>Hindu-alman konspirasiyası (1914–19)</u> · <u>Senussi əməliyyatı (1915–16)</u> · <u>Volta-Bani müharibəsi (1915–17)</u> · <u>Pasxa üsyanı (1916)</u> · <u>İngiltərə-Misir Darfur ekspedisiyası (1916)</u> · <u>Kaoken üsyanı (1916–17)</u> · <u>Mərkəzi Asiya üsyanı (1916-17)</u> · <u>Rusiya inqilabı (1917)</u> · <u>Finlandiya vətəndaş müharibəsi (1918)</u>
	Müharibədən sonrakı münaqişələr	<u>Rusiya vətəndaş müharibəsi (1917–21)</u> · <u>Ukrayna–Sovet müharibəsi (1917–21)</u> · <u>Azərbaycan-Ermənistan müharibəsi (1918-1920)</u> · <u>Gürcüstan-Ermənistan müharibəsi (1918)</u> · <u>Alman inqilabı (1918–19)</u> · <u>Macarıstanda inqilablar və müdaxilələr (1918–20)</u> · <u>Macarıstan-Rumıniya müharibəsi (1918–19)</u> · <u>Böyük Polşa üsyanı (1918–19)</u> · <u>Estoniya İstiqlaliyyət müharibəsi (1918–20)</u> · <u>Latviya İstiqlaliyyət müharibəsi (1918–20)</u> · <u>Litva İstiqlaliyyət müharibəsi (1918–20)</u> · <u>Üçüncü ingilis-əfqan müharibəsi (1919)</u> · <u>Misir inqilabı (1919)</u> · <u>Polşa-Ukrayna müharibəsi (1918–19)</u> · <u>Sovet-Polşa müharibəsi (1919–21)</u> · <u>İrlandiya İstiqlaliyyət müharibəsi (1919–21)</u> · <u>Türkiyə İstiqlaliyyət müharibəsi (Yunanıstan-Türkiyə müharibəsi (1919–22) · Ermənistan-Türkiyə müharibəsi (1920))</u> · <u>İraq üsyanı (1920)</u> · <u>Polşa-Litva müharibəsi (1920)</u> · <u>Vlora müharibəsi (1920)</u> · <u>Fransa-Suriya müharibəsi (1920)</u> · <u>Qızıl Ordunun Gürcüstanı işğalı (1921)</u> · <u>İrlandiya vətəndaş müharibəsi (1922–23)</u>
Aspektlər	<u>Səfərbərlik</u>	<u>Bolqarıstan səfərbərliyi</u> · <u>Osmanlı səfərbərliyi</u>
	<u>Müxaliflik</u>	<u>Pasifizm</u> · <u>Anti-müharibə hərəkatı</u>
	<u>Cəbhə boyu düzülmə</u>	<u>Şliffen planı (Almaniya)</u> · <u>XVII Plan (Fransa)</u>
	<u>Hərb</u>	<u>Hərbi döyüşlər</u> · <u>Dəniz müharibəsi</u> · <u>Karvan sistemi</u> · <u>Hava döyüşü</u> · <u>Kriptoqrafiya (Otaq 40)</u> · <u>Atların istifadəsi</u> · <u>Zəhərli qaz</u> · <u>Dəmiryolları</u> · <u>Strateji bombardmanlar</u> · <u>Texnologiya</u> · <u>Süngü müharibəsi</u> · <u>Ümumi müharibə</u> · <u>Milad atəşkəsi</u> · <u>Last surviving veterans</u>
	<u>Sivil təsir Vəhşiliklər Dustaqlar</u>	<u>İtkilər</u> · <u>İqtisadi tarix</u> · <u>1918 grip pandemiki</u> · <u>Kalişin dağıdılması</u> · <u>Belçikanın təcavüzü</u> · <u>Belçikanın Almaniya işğalı</u> · <u>Lüksemburqun Almaniya işğalı</u> · <u>Şimal-şərqi Fransanın Almaniya işğalı</u> · <u>Ober Ost</u> · <u>Osmanlı xalqı (Erməni soyqırımı) · Süryani soyqırımı</u> · <u>Pont yunanlarının soyqırımı</u> · <u>Ürkün (Qırğızıstan)</u> · <u>Almaniyanın blokadası</u> · <u>Qadınlar (Avstraliya)</u> · <u>Mədəniyyətdə</u> · <u>ABŞ-da müharibədəki alman dustaqlar</u>
	<u>Razılıqlar</u>	<u>Osmanlı imperiyasının parçalanması</u> · <u>Says-Piko sazişi</u> · <u>Sen-Jan-de-Moren razılığı</u> · <u>Fransa erməni legionu</u> · <u>Dəməşq protokolu</u> · <u>Paris Sülh Konfransı</u> · <u>Venizelos–Tittoni razılığı</u>

	Müqavilələr	Brest-Litovsk sülh müqaviləsi • Lozanna müqaviləsi • London müqaviləsi • Nöyi-sür-Sen müqaviləsi • Sen-Jermen sülh müqaviləsi • Sevr müqaviləsi • Trianon sülh müqaviləsi • Versal sülh müqaviləsi
	Nəticələri	Nəticəsi • On dörd maddə • Millətlər İttifaqı • Birinci Dünya müharibəsi memorialları • Mədəniyyətdə • Yüzdillik (Başlanğıc)
Kateqoriya • Portal		

Mənbə — "[https://az.wikipedia.org/w/index.php?title=Lozanna_müqaviləsi_\(1923\)&oldid=6045184](https://az.wikipedia.org/w/index.php?title=Lozanna_müqaviləsi_(1923)&oldid=6045184)"

Bu səhifə sonuncu dəfə 9 iyul 2021 22:07 tarixində redaktə edilib.

Mətn Creative Commons Attribution-ShareAlike lisenziyası altındadır, bəzi hallarda əlavə şərtlər tətbiq oluna bilər. Ətraflı məlumat üçün istifadə şərtlərinə baxın.